

Kicsoda üdvözl?

Időpont: Szentháromság ünnepe utáni 6. vasárnap.

[Eredeti elhangzás dátuma: 1955. augusztus 28. Helyszín: Győr–Nádorváros]

Alapige: Márk 10:17-27.

És mikor útnak indult vala, hozzá futván egy ember és letérdelvén előtte, kérdezi vala őt: Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem? Jézus pedig monda néki: Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten. A parancsolatokat tudod: Ne paráználkodjál; ne ölj; ne lopj; hamis tanubizonyságot ne tégy, kárt ne tégy; tiszteljed atyádat és anyádat. Az pedig felelvén, monda néki: Mester, mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva. Jézus pedig rátekintvén, megkedvelé őt, és monda néki: Egy fogyatkozásod van; eredj el, add el minden vagyonodat, és add a szegényeknek, és kincsed lesz mennyben; és jer, kövess engem, felvén a keresztet. Az pedig elszomorodván e beszéden, elméne búsan; mert sok jószága vala. Jézus pedig körültekintvén, monda tanítványainak: Mily nehezen mennek be az Isten országába, a kiknek gazdagságuk van! A tanítványok pedig álmélnak az ő beszédén; de Jézus ismét felelvén, monda nékik: Gyermekeim, mily nehéz azoknak, a kik a gazdagságban bíznak, az Isten országába bemenni! Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, hogynem a gazdagnak az Isten országába bejutni. Azok pedig még inkább álmélnak vala, mondván magok között: Kicsoda idvezülhet tehát? Jézus pedig rájuk tekintvén, monda: Az embereknél lehetetlen, de nem az Istennél; mert az Istennél minden lehetséges

A mai napra, az igehirdetés alapjául kirendelt szentleckének közismert címe: "A gazdag ifjú" története. A gazdag ifjú történetét azonban sokszor használják eredeti célkitűzéséhez nem méltó módon és vízszintes síkban beszélnek az emberek a mammon szerelméről, hogy milyen viszonyba kerülnek a vagyonnal, miképpen lesznek a mammon rabjai és miképpen megy erre rá az ember lelke, élete és az örökélete is.

Világos, hogy ez az üzenete is megvan a gazdag ifjú történetének, de eredetileg nem ezzel a céllal hangzott el. Jézus nem vízszintes, hanem függőleges vonalban húzta meg a történet tanulságát, nem a vagyonhoz való viszonyunk erkölcsstanát adja, hanem a nagy kérdést veti fel, és arról beszél, hogy miképpen viszonyul ehhez a kérdéshez a gazdag ifjú. Ez a nagy kérdés, amit a tanítványok tesznek fel: "Kicsoda üdvözülhet tehát?"

1./ Az üdvösség kérdése az élet legfontosabb kérdése.

Ezzel a nagy kérdéssel megy a gazdag ifjú is Jézushoz: "Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem?" Ez a nagy kérdés. Ez az, amiről a történet szól: Kicsoda üdvözülhet?

Tudom jól, hogy vannak nagyon sokan, akik erre a kérdésre egy kézlegyintéssel válaszolnak és azt mondják: Nekünk nem kell az üdvösség! Nem kell nekik azért, mert abban a tévhitben élnek, hogy az üdvösség nem más, mint túlvilági boldogság, és ők itt a földön akarnak boldogok lenni. Az életnek kettéosztása, e világi és túlvilági sírvermekre, innen és túl való életre, emberileg indokolható, de lényegileg teljesen téves. Nincs két élet. Nincs halálon innen és halálon túl való élet. Egységes életben élünk, melynél jelentőségteljes állomás a halál és sírverem, de nem jelenti ennek az életnek megszűnését. Az élet kezdődik a születéskor és nem fejeződik be soha, mert erre a világra csak születni lehet, meghalni nem lehet. A Biblia ugyan beszél második halálról, az örök halálról, de a biblia kifejezése szerint egészen más e halál, mint amit mi halál alatt értünk, mert az, az Isten nélküli elkárhozott élet. Nem olyan egyszerű dolog az üdvösség kérdését kézlegyintéssel elintézni, mert az üdvösség kérdése az emberi életnek a legfontosabb kérdése, mégpedig az egységes emberi életnek a legnagyobb kérdése. Mert az, aki ott túl üdvözülni fog, aki a túlvilági élet boldogságának részese lesz, már itt a földön üdvözül, itt kell neki üdvözülnie, mert a halál után már az nem lehetséges. Aki üdvözül, az már itt is megtalálja Isten gyermekeinek békességét és boldogságát, aki pedig itt nem üdvözül, az ott túl sem fog üdvözülni. De ha nem akarom az üdvösség szót használni, mert túl bibliai szaga van, túl teológiai a megfogalmazása, hanem azt mondom, hogy a boldogság az emberi életnek legfontosabb kérdése, akkor ezt így mindenki elfogadja, de arra nem gondol, hogy ez a boldogság az Istenben megtalált üdvösség.

Ebben a történetben előttünk áll egy ember, akinek mindene megvan, ami a boldogsághoz szükséges. Ez az ember ifjú. Márk evangéliuma ugyan erről nem beszél, de Máté evangéliumában ifjú ember. Tehát nem valami kialudt tűzhányó, amely már csak pipálni tud, de erő, fortyogó tűz nincs benne. Nem olyan, mint valami fáradt vándor, aki lejárta az aznapi útját, leheveredik valami bokor árnyékába, s már csak pihenni vágy. Nem múltban élő, emlékeken merengő öreg, akinek már háta mögött van az élet, akinek sem kedve, sem lendülete, hogy tetterősen dőljön neki a jövőnek. Nem egy kijátszott kártya, de olyan valaki, aki előtt ott áll az élet, ifjú, aki tüzesen fog minden feladatához és előtte áll az élet gyönyörűségének és boldogságának.

Ez az ember fiatalsága dacára – Lukács feljegyzése szerint – már főember, nincs szüksége arra, hogy vagyona révén törtessen magas polcra. Egészen fiatalon felkerül a dicsőség

hegyére, főemberré válik és nem kell küzdenie már az érvényesülésért, hanem minden erejét belevetheti az alkotó munkába.

Dúsgazdag ember. Ahogy itt olvassuk – sok jószága van. Régi magyar nyelv szerint, nem csupán négy lábú állatot kell érteni jószág alatt, volt néki egyéb vagyona is. Tudjuk jól, hogy a gazdagság önmagában nem boldogít, mégis olyan valami eszköz, mely az öröm megszerzésére lehetőséget nyújt. Sok mindent meg lehet vele vásárolni. Vannak, akik azt mondják, mindent meg lehet vásárolni, csak az árát kell megadni. A gondfelhők ismeretlenek a gazdag életének egén, s a holnap kérdése sosem izgatja őt.

Azután szilárd erkölcsű fiatalember. Sem vagyona, sem korai magas méltóságra jutása nem viszi bűnös utakra. Zabolába tartja testét és vérét, nem dorbézol, nem szórja ki a pénzt, talán el sem tudná költeni vagyonát. Mikor Jézus szembesíti a 10 parancsolattal, akkor éppen a gazdag ember életének legkényesebb parancsolatával szembeállítva nyugodtan tud Jézus szemébe nézni és nyugodtan tudja mondani: mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva. Nem lehet csodálkozni azon, hogy ez az ember közszeretetnek örvend. Nem a vagyonáért, fiatalságáért, méltóságáért, az egész egyéniségéért. Márk azt is feljegyezi róla, hogy maga Jézus is nagyon megkedvelte.

És ez az ember mégis boldogtalan. Az az ember, akire azt mondja a világ, hogy semmije sem hiányzik, mindene megvan, amit szíve, szeme, szája megkívánhat és fantáziája elképzelt. És ez az ember nagy hiányérzettel küszködik. Ez a hiányérzet az: Nincs örökéletem! Ma ezt így mondanák: Nincs üdvbizonyosságom! Ez az ember üdvbizonytalanságban van. Ez az ember azt szeretné, hogy az élet, melyet itt él, ne csak fizikailag legyen elszakíthatatlan része az örökéletnek, de az élet belenyúljon a halálon túl való életnek boldogságába. Az Istennel való együttélésre vágyik, az Isten országába akar bejutni, ahogyan később Jézus mondja a történetben a tanítványoknak. E felől nincs bizonyossága. Világosan látja, hogy valami hiányzik életéből. A kínzó kérdés elveszi az öröm ízét szájából. Arra gondol, ha most az egyik pillanatról a másikra lefordulnék a székről, ha hirtelen meg kellene halnom, s oda kellene állnom az Isten széke elé, nem vagyok bizonyos abban, hogy az Isten azt mondaná nekem: Ember, jer, lépj be a te örökségedbe! Ennek az embernek üdvbizonytalansága van, sőt, – azt kell mondani, nemcsak üdvbizonytalansága és üdvkételye van, hanem egyenesen kárhozatbizonyossága van. Mert ebben a nagy kérdésben csak ez a két helyzet lehetséges. Vagy üdvösségbizonyosságom, vagy kárhozatbizonyosságom van! Vagy afelől vagyok meggyőződve, hogy az én Uram, Jézus Krisztus érdeméért megbocsáttattak bűneim, Ő befedez engem az örökkévaló Bíró trónja előtt, Ő általa, az Ő vére által van nekem menetelem a mennyek országába, vagy pedig, ha efelől

bizonytalanságban vagyok, az azt jelenti, más választás nincs, tisztítóútz nincs, átmenet nincs, a másik út csak a kárhozatba vezet.

Ez az, ami a gazdag ifjút olyan félelemmel tölti el. Mikor meghallja, hogy Jézus arra jár, mindenről elfelejtkezik, – azt olvassuk: odafutamodik hozzá. Nem törődik azzal, illik-e egy főemberhez, illik-e letérdelni egy egyszerű, poros rabbi előtt, most neki mindennél fontosabb, hogy az élet legfontosabb kérdésére kapjon feleletet: "Mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem?"

Szinte Luther jut az ember eszébe, ő küszködött ezzel a nagy kérdéssel az ágoston rendű kolostorban. Neki is kárhozatbizonyossága volt üdvbizonyosság helyett. Ő is úgy látta, hogy e világnak nincs fontosabb kérdése, mint ez: Kicsoda üdvözülhet? És az emberi életnek erre a legfontosabb kérdésére furcsa feleletet ad Jézus:

2./ Az üdvösség kérdése az élet legnehezebb kérdése.

Magának a gazdag ifjúnak így nem mondja, de a tanítványoknak utána egész határozottan megmondja: "Az embereknel lehetetlen..." Lehetetlen feladatra vállalkozik az az ember, aki az örökéletet el akarja nyerni. Ez az emberi élet legnehezebb kérdése. Erre a kérdésre, hogy kicsoda üdvözülhet, a világ egyszerű mondattal felel: A jó ember üdvözül. Ez a gazdag ifjú a világ szemében igaz, jó ember, akit Jézus is megkedvelt, aki mellé – meg vagyok győződve – közülünk senki sem merne odaállni, és szemébe nem merné mondani Jézusnak a 10 parancsolatra vonatkozólag, hogy mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva. És mégis, jó ember nincs, – ezt a kategorikus kijelentést teszi Jézus Krisztus, mikor így szólítja meg az ifjú Jézust: Jó mester..., azon egyszeriben a kérdés közepébe vág bele Jézus: "Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten." Nincs jó, – ez tehát azt jelenti, hogy senki sem üdvözülhet, még te sem üdvözülhetsz, mondja Jézus. Igaz, hogy te azt tudod mondani a 10 parancsolatokra, én mindezeket megtartottam ifjúságomtól fogva, de neked is van még egy fogyatkozásod. Érdekes, itt jelentkezik Jézusnak nagy szeretete, melyet szívében érez az ifjú iránt. Az igazán szeretetreméltó fiatalembernek nem azt mondja – bűnöd van, csak fogyatkozásod van. Olyan szót használ, mintha azt mondaná: gyarlóságod van, amire mi azzal szoktunk védekezni: a lónak is négy lába van, mégis megbotlik. Ilyen fogyatkozásod van neked, de ez a fogyatkozásod elég ahhoz, hogy téged kizárjon a mennyek országából.

Jézus nem beszél itt általánosságban, egész konkrétan rá akarja vezetni a gazdag ifjút arra, miben van fogyatékosága. Később a tanítványoknak is megmondja, hogy a gazdagságban bízunk. Azt mondja neki: Ha örökéletre akarsz eljutni, eredj haza, tedd pénzzé minden vagytonodat, ne tarts meg magadnál egy fillért sem, s mint szegény utolsó, mindenről lemondott ember, jer

vissza és kövess engem. Ez az üdvösség útja! És akkor a gazdag ifjú igen megszorodék, – így olvassuk: "... elméne búsan, mert sok jószága vala." Nem tud lemondani, nem bír, nem tud szegénnyé lenni. Senki a világon nem gondolta volna, hogy rabja vagyonának, hiszen nem zsugori ember, mindenkinek biztonnyal megadta azt, amivel tartozott, de hogy egy gazdag emberből egyszerre szegény legyen, mint koldus kövesse Jézust, ezt a kockázatot nem meri vállalni. Mert mégiscsak jó az, ha van egy kis föld lába alatt, biztonságosabb, ha van fedél feje felett; mégiscsak jó, ha van a szekrényben pár darab ruha, cipő, amit ha a rajtam levő elszakad, fel tudok venni. Mégiscsak biztonságos érzés, ha van kamrámban télre ennivaló, egy kis pénz félretéve, hogy semmiféle meglepetés ne érjen. Hogy nekem ne legyen más biztosítékom, csak Jézus Krisztus, aki előttem jár, s megyek utána koldusan – azt nem bírom vállalni. És itt lett nyilvánvalóvá, hogy a legelső parancsolattal rosszul áll az ifjú, mert a legelső parancsolat ezt mondja: "Ne legyenek néked idegen isteneid énelőttem." Márpedig mindenkinek az az istene, akiről, vagy amiről nem tud lemondani. Bálványimádónak pedig nincs helye ott, ahol Isten, az egy igaz Isten minden mindenkiben.

Ez a gazdag ifjú nem tud lemondani vagyonáról. Nem azért tette Jézus ezt a feltételt neki, mintha gazdagsága olyan kolonc lenne, mely önmagában megakadályozza, hogy üdvözljön, de azzal akarta világossá tenni, hogy valamiről nem tudsz lemondani. És itt bontakozik ki előttünk egész tisztán az a tény, hogy az életnek a legnehezebb kérdése, kicsoda üdvözl, mert ez azt jelenti, Isten országában csak azoknak van helyük, akik Istenért mindenről hajlandók lemondani, és Istenről senkiért és semmiért sem. Nem egyszerű erkölcsi kérdés az, hogy én szabad vagyok-e vagyontól, más embertől, dicsőségvágytól, vagy ki tudja micsoda dolgától ennek a világnak. Ha az ember elindul gondolatban ugyanazon az úton, melyen elindult a gazdag ifjú, akkor meglátjuk, ha nem is pénzben kifejezve, de valamilyen gazdagsága minden embernek van, amelyen csüng a szíve, amelyhez ragaszkodik; sok mindenünk van nekünk, amikre azt mondjuk, fogyatékoság, vagy gyarlóság, amitől nem vagyunk szabadok – s akkor látjuk, hogy ez a történet kétségbeejtő történet, mert azt jelenti, hogy erre rámeleg földi életünk, örökéletünk, az üdvösségünk valami nyomorult, jelentéktelen kisebb dologra, mint a gazdag ifjú vagyona.

Ha így áll a dolog, hogy amiről nem tudok lemondani, az kizár Isten országából, akkor senki sem üdvözlhet. Így is van. Maga Jézus állapítja meg: Embernél lehetetlen. És szemléltető példát is mond rá: Ugyanolyan lehetetlen, mint amilyen lehetetlen, hogy egy teve egy tű fokán át tudjon menni. Ezzel ő nem azt mondotta, hogy lehetséges a tű fokán a tevének átmenni, – az már mindegy, hogy valóságos varrótűre, vagy kis hegyszorosra gondolt, melyet tű fokának neveztek, de Jézus valami olyan példát akart mondani, ami egészen abszurd módon mutatja,

hogy bármiben van a gazdagságom, nem fontos, mindegy, hogy mihez ragaszkodom jobban, mint Istenhez, de ez lehetetlenné teszi Isten országába való bejutásomat.

A gazdag ifjú története szomorú valóság, de valóság Jézus hozzáfűzött vigasztalása is. Ember számára az üdvösség kérdése az élet legnehezebb kérdése. Egyenesen megoldhatatlan. Ami azonban embereknél lehetetlen, az lehetséges Istennél, s mihelyt Isten belenyúl a dolgokba:

3./ Az üdvösség kérdése az emberi életnek legkönnyebb kérdése lesz.

A tanítványoknak csak ennyit mond Jézus: "Az embereknél lehetetlen, de nem az Istennél; mert az Istennél minden lehetséges." Még az is lehetséges, hogy az ember üdvözüljön. A lehetetlen is lehetséges. A gazdag ifjú esetén még Jézus nem ad közelebbi felvilágosítást arról, hogy Isten miképp teszi lehetségessé az ember üdvösségét, a bűnös ember megigazulását, utalás azonban van már rá. Azzal kezdődik a történet: "És mikor útnak indult vala." Jézus útnak indult Jeruzsálem felé, és ez az út a Golgothára visz, a keresztre felé, az élete szenvedése, az érettség való halála felé.

Van másik út is, amelyen Isten a lehetetlent lehetségessé teszi. Mikor Jézus visszautasítja a jó jelzőt, azt mondva a gazdag ifjúnak: "Miért mondasz engem jónak? Senki sem jó, csak egy, az Isten." Visszautasítja, hogy én sem vagyok jó s büntelen Istennek egyetlen, egyszülött Fia, akinek szájában álnokság nem találtatott, aki eredendő bűn nélkül jöttem a világra, aki a Sátánnak minden támadását kivédtem, én sem vagyok jó ember! Nem azért nem vagyok jó ember, mintha bűnöm volna, hanem mert magamra vettem ennek a világnak minden bűnét és azonosítottam magam az üdvösségből kizárt gonosztevővel, a Golgothára megyek, hogy ott elszenvedjem érette és helyette bűnének minden büntetését. Itt még nem magyarázza meg, de a kereszten kitűnik a visszautasítás csodálatos magassága, borzalmas mélysége, Jézus lemond a jóságról, magára veszi a világ minden bűnét, hogy ő legyen a legutolsó, a leggonoszabb valaki ezen a világon. Így száll alá érettségünk és helyettünk a pokolba, hogy ő kárhozzék el azért, hogy nekem lehessen üdvösségem, üdvbizonyosságom. Azóta, hogy a golgothai kereszten ez a hitünk feltárult, mi másképpen felelhetünk arra a kérdésre: Kicsoda üdvözülhet tehát? Mindenki! Mindenki üdvözülhet, a házasságtörő asszony éppen úgy, mint a halálra ítélt lator, a tolvaj Zákheus éppen úgy, mint a hét ördöggel megvert Mária Magdaléna, mint a Krisztus tagadó gyáva Péter. Mindenki üdvözülhet, aki hisz Jézus Krisztusban, mint személyes megváltójában, a benne megjelent kegyelemben. Abban a Jézus Krisztusban, aki érette le tudott mondani mindenről e világon, csak őrá nem, aki követni tudja árkon-bokron, sírvermen, halálán, poklon át az örökéletre. Mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerjem? – kérdezi a gazdag ifjú. Nagypéntek óta úgy tudunk rá felelni: Semmit sem! A kereszten Krisztus

mindent elvégezett. Nincs könnyebb dolog, mint üdvözülni. A kereszten Isten tágra nyitotta az üdvösség kapuját, csak el kell fogadni ezt a kegyelmet, csak hinni kell, hogy ez így igaz, és érette veszni hagyni mindent, s úgy fogadni el Isten országát, mint a bűntől kifosztott koldus.

Hiszed-e te ezt? Amíg akár anyagilag, akár szellemileg, akár lelkileg gazdagok vagyunk, s adunk a gazdagságokra, addig, amíg igazaknak tudjuk magunkat, Isten nem tud minket megigazítani. Csak a lelki szegényeké az Istennek országa.

A történet nagyon szépen kezdődik és nagyon szomorúan végződik. Úgy kezdődik, hogy egy derék, reményteljes ifjú az üdvösség nagy kérdésétől gyötörve Jézushoz megy és felveti élete legnehezebb kérdését: "Mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem?" S úgy végződik, hogy mikor megkapja a feleletet, lehajtja fejét, és az örökélet kapujából visszafordul, elszomorodik, talán könnycsepp gördül szeméből és visszamegy az üdvbizonytalanságba és a kárhozatbizonyosságba. Futva jött, s magát vonszolva megy el, mert nem tud Jézusért mindenről lemondani. A tanítványok elálmélkodva, Jézus szomorúan néz utána. Engedi, hogy elmenjen. Nem állja útját...

Testvéreim! Ennek az istentiszteletnek két vége lehet. Az egyik az, hogy engedelmeskedsz és azt mondd: "Uram, én követlek téged, akárhova mégy! Elhagyok érted mindent és koldusan megyek veled. A másik vége pedig az lehet, hogy visszamegyek ahhoz, akiről, vagy amiről nem tudok lemondani. Az egyik végződésén nagy öröm van a mennyben a megtérő bűnös felett, a másikonál Jézus szomorúan magyarázza a tanítványoknak: Látjátok, milyen nehéz üdvözülni.

Testvérem! Ez a szemrehányás még égetőbb a kereszttel után, mint volt a kereszttel előtt. Mert Ő ott mindent elvégzett, és az emberek mégsem törődnek ilyen nagy üdvösséggel. Ámen.